

AKADEMSKI GLAS

INFORMATIVNO STROKOVNI LIST

Izhaja vsak teden. — Mesečna naročnina za akademike 5 Din, za vse druge 6 Din. Za inozemstvo 10 Din. Rokopisi se ne vračajo. Uprava in uredništvo: Ljubljana, Wolfova ulica 1-I. — Ček. račun: Ljubljana štev. 16.465.

Prava državotvornost

V našem javnem življenju, v kolikor se odigrava v besedi, bodisi pisani ali govoreni, je prisojena velika vloga dvema pojmom, ki dobro služita onim, ki ju uporabljajo. Državotvornost in protidržavnost. Ta dva pojma, ki sta bila ustvarjena zaradi potrebe, se pri nas uporabljata skoraj vedno v zvezi: če se nekdo trka na prsi in na ves glas zatrjuje, da je državotvoren, v isti sapi dostavlja, da so protidržavni vsi oni, ki ne sočustvujejo z njim. Tega preproste ga, in še kolikor toliko učinkovitega recepta se pri nas poslužujejo nekateri, ki so vzeli v zakup državotvornost in jo zase patentirali. Obkleli so jo v visoke fraze nacionalnosti, humanosti in ljubezni, jo prikojili po potrebah sedanjosti in zdaj jim je prvi dokaz upravičenosti njihovega obstoja in glavni adut njihove politične bojažljivosti.

V čem obstoji za te ljudi državotvornost? Osebnost jim je najbrž deveta briga — samo da so z njo v zvezi masne službe, sinekure, provizije in splohi korita, pa je v redu. In gorje onemu, ki bi se upal dvigniti svoj glas proti njim in jim poskusil kaj očitati! Zakričali bodo, da je država v nevarnosti pred protidržavnimi elementi in brž pozvali vse državotvorne državljane na branik domovine, ki jo tako imenitno isto vetijo s svojimi sinekurami, denarnimi papirji in bančnimi trezori v švici. Približno tako si predstavljajo državotvornost zase; za njihove pristaše pa jim zadostuje, da jih sentimentalno obožujejo in jim slepovdano slede vselej in povsod, zlasti kadar je treba dvigniti krik in zahrumeti s šlagerji, ki jih je za potrebo zmerom dovolj v zalogi.

Povedati pa jim hočemo, v čem tiči prava državotvornost, iz katere so napravili kramarsko blago. Povemo jim tudi, da je to njihovo početje nepošteno in nemoralno. Dobro in zelo koristno za državo bi bilo, če bi se šli učiti državotvornosti k našemu poštenemu slovenskemu ljudstvu, k ubogemu slovenskemu kmetu, ki od zore do mraka poji z znojem svoje njivice in travnike, ki so del države, ki, če je treba, proda zadnjo kravico iz hleva, da plača davke, ki so dohodki države, in bo prvi, ki bo v strelskih jarkih tvegati svoje življenje za državo. In to ljudstvo naj bi ne bilo državotvorno, nego protidržavno? In naj bi bil protidržaven slovenski inteligent, slovenski študent, ki se kljub črnim izgledom za bodočnost, kljub nepretrganemu boju za obstanek vneto pripravlja za svoj poklic, v katerem bo koristil državi? Mar naj je protidržaven zaradi tega, če po svoje reagira na vsako nepoštenost, vsako krivico, vsako nemoralnost okrog sebe, ki se mu bridko zaseka v njegovo nepokvarjeno mlado dušo?

Odgovor na ta vprašanja smo si že dali. Ker poznamo narod, iz katerega smo izšli in ki upravičeno pričakuje naših sil za obrambo svojih pravic, in ker poznamo samega sebe, je naša dolžnost, da dvignemo svoj

Prvi vogelni kamen stoji!

Včerajšnji dan zasedanja banovinskega sveta dravske banovine je bil pomemben mejnik akcije za univerzitetno knjižnico. Banovinski svet je namreč spontano odobril postavko 200.000 Din, ki je v letošnjem proračunskem načrtu določena kot prvi prispevek banovine za univerzitetno knjižnico. Član banovinskega sveta g. Lovšin je dan poprej, ko je čestital g. banu k 50 letnici, med drugim govoril sledeče:

»Člani banskega sveta soglašajo z izjavami, ki so jih o vseučilišni knjižnici podali naši najodličnejši slovenski ljudje pred kratkim časom v časopisju, prosvetni delavci, politiki, gospodarji.

Licealna, bodoča vseučilišna knjižnica v Ljubljani, naš največji zaklad, ogromna zbirka duševnega dela našega in tujega človeka, je shranjen po zabojih v neprimernih prostorih in težko dostopen onim, ki žele s pomočjo tega zaklada koristiti in napredka sebi in narodu.

Zato soglasno odobravamo proračunsko

postavko Din 200.000 za vseučilišno knjižnico in svetujemo, da se ta postavka ponavlja v proračunih dravske banovine 10 let, a banska uprava naj prevzame napram gradbenemu gospodarju obvezo kriti anuitete za posojilo vseučilišne knjižnice v istem iznosu.

Gospod ban, v želji počastiti Vaš pomembni življenjski jubilej, je banski svet zbral med sabo skromno vsoto 10.000 Din in daruje to vsoto skladu za zgraditev vseučiliške knjižnice s posvetilom, naj bo ta dar kamen bana dr. Draga Marušiča na stavbi vseučiliške knjižnice.

Ob tej priliki prosi banski svet dravske banovine naše gospode ministre, senatorje in poslance, naj z isto ljubeznijo in z istim razumevanjem tretirajo to velevažno vprašanje naše kulture in naj vstavijo primerno vsoto za anuiteto posojila za vseučiliško knjižnico že v letošnji državni proračun.

Prvi vogelni kamen univerzitetne knjižnice v Ljubljani stoji!

Dva akademska plesa

REPREZENTANČNI PLES V »UNIONU«

Po 2 letnem presledku smo letos zopet imeli reprezentančni ples slušateljev ljubljanske univerze, kljub temu da smo brez reprezentančne organizacije. Ples so priredila strokovna društva, iz katerih odborov se je sestavil tudi pripravljalni odbor pod vodstvom jurista tov. Čeplaka.

Čeprav so se začele priprave nekoliko pozno in je bil skoraj upravičen sum, da se prireditve ne bo posrečila zaradi prekratkega časa za priprave, je vendar ples prav lepo uspel in moramo pešiči požrtvovalnih tovarišev, ki se niso strašili truda in težav, iskreno čestitati k lepemu uspehu. Pokroviteljstvo nad plesom je prevzel Nj. Vel. kralj Aleksander, ki je poklonil prireditvi 10.000 dinarjev.

Unionska dvorana je bila v soboto zvečer polna. Kljub temu, da se je v istem času vršil v Celju reprezentančni ples tehnikov, je bila vendar udeležba tudi s strani akademske mladine dokaj častna. Nj. Vel. kralja je na plesu zastopal divizijski general Cukavac, bana dravske banovine podban dr. Pirkmajer, rektorja Aleksandrove univerze pa je zastopal prorektor dr. Šerko. Na plesu je bilo tudi več univerzitetnih profesorjev in drugih odličnih zastopnikov slovenske javnosti.

Takoj po prihodu prorektorja se je prireditve pričela. Otvorilo jo je petje himne »Gaudeamus igitur«, ki so jo peli akademi-

glas proti onim, ki bodo edini krivci, če bo narod kdaj podvomil v svojo državo. To pa se ne sme zgoditi, kajti narod bo dokazal svojo državotvornost s tem, da bo z njimi ob svojem času obračunal!

ki. Nato je godba zaigrala državno himno, nakar se je pričel ples, ki je trajal do rane-ga jutra. Razpoloženje na prireditvi je bilo veseskozi pristrčno in veselo, vendar ves čas akademsko dostojno.

Čisti dobiček prireditve je namenjen akciji za univerzitetno knjižnico in univerzitetnemu zdravstvenemu fondu. Zaradi tega moramo toplo pohvaliti slovensko javnost, ki je s svojo številno udeležbo na plesu dokazala, da zna ceniti prizadevanja akademske mladine in jo je pripravljena tudi gmotno podpreti, če je treba.

REPREZENTANČNI TEHNIŠKI PLES V CELJU.

Tehniki Aleksandrove Univerze so priredili v soboto 3. febr. v Celju svoj tehniški ples pod visokim pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja. Prireditve se je udeležilo nad 90 akademikov iz Ljubljane. Toda bilo je že na tem, da bi bila ta lepa udeležba akademikov onemogočena.

Iz zadrege nam je z velikim razumevanjem za našo stvar pomagal prodekan univ. prof. dr. Kral, za kar mu bodi na tem mestu izrečena iskrena zahvala.

Na prireditvi se je zbrala skoraj vsa celjska elitna družba, pa tudi iz raznih bližnjih krajev je bilo mnogo udeležencev. V dvorani Narodnega doma, ki so jo okusno okrasili tovariši arhitekti s tov. Mihevcem na čelu, je nudil ples prav veleestno sliko. Saj je mnogo udeležencev prihitelo na prireditve, da vidi, kako znajo tehniki, ki so se že lani postavili, prirediti svoj ples. Sprejemi, ki jih je vodil tov. Roth, so bili od 21. ure do 21.45. Med prvimi reprezentanti so bili zastopniki J. n. a. d. »Jadrana«.

društva slušateljcev juridične fakultete in društva medicincev, ki so predsedniku Zveze strokovnih klubov tehniške fakultete tov. Tepini čestitali k lepi prireditvi. Kmalu za njim je prispel celjski župan g. dr. Goričan, ter zastopnik bana sreski načelnik g. dr. Vidmar. Z vzkliki odobravanja sta bila sprejeta zastopnik rektorja prodekan g. dr. Kral in univ. prof. Rebek. Naposled je prišel, pozdravljen s slavnostno koračnico, zastopnik Nj. Vel. kralja polkovnik g. Gavrilović. Predsednik Zveze ga je pozdravil z iskrenimi besedami in ga prosil, naj na najvišje mestu sporoči zahvalo ljubljanskih tehnikov za visok protektorat. Godba je nato zasvirala državno himno. Po končanem sprejemu je predsednik pozdravil vse navzoče ter se jim zahvalil, da so v tako častnem številu posetili to lepo prireditev; prosil je občinstvo, naj bo še dalje tako naklonjeno akademski mladini.

Polonezo je ob zvokih priznanega Ronny-jazza otvoril polkovnik Gavrilović s predsednico damskega komiteja go. dr. Kalanovo; sledili so ostali predstavniki raznih korporacij in društev s častnimi damami. Po kraljevem kolu so se vrstili plesi, ki jih je aranžiral tov. Robljek.

Splošno pozornost je zbudil bar z originalno in razkošno dekoracijo.

Dame častnega damskega komiteja so pripomogle k velikemu moralnemu in gmotnemu uspehu prireditve s požrtvovalnim nabiranjem prispevkov in s sodelovanjem na prireditvi sami, za kar jim dolgujemo akademiki najlepšo zahvalo.

Ples je trajal do ranega jutra, ko so se akademiki odpeljali v Ljubljano in je pri vseh udeležencih zapustil nadvse prijeten vtis.

M. R.

Razkrinkali so nas

Povešenih oči moramo končno priznati! Vsak človek ima dvojno knjigovodstvo: enega zase in enega za javnost. Neprijetno je, če se zgodi, da nekdo — nepoklican — odkrije ono »privatno knjigovodstvo«. Zakaj na ta način pridejo neprijetne stvari na dan.

Tako se je zgodilo, da je nekdo, ki dobro razume življenje okoli sebe in ki ima izvrsten vpogled v momentano evropsko politično situacijo, »odkril in razkrinkal pravo linijo« Akademskega Glasu. Če bi bil oni trgovsko praktičen, bi zahteval za diskrecijo kako »malenkost« in mi bi mu prav radi odrinili kako »malenkost«. (Na uho povedano: vsi naši neplačani računi so le pesek v oči javnosti.) Ker pa je svoje odkritje že deloma nediskretno vrgel v javnost, je boljše, da sami odpremo svoje karte.

»Akademski Glas« vzdržuje tajne zveze z Mussolinijem in Hitlerjem. Dokaz je čisto preprost in jasen. Politične linije Mussolinija, Hitlerja in »Akademskega Glasu« so enotne. Vsi trije omenjeni tvorci današnje svetovne politike bazirajo svoje socialno politične sisteme na osnovno zahtevo socialne pravičnosti. Komur ni popolnoma jasna ta vez »Akad. G.« s črno- in rujavosrajčnim inozemstvom, bi mu najbrže svetovali, naj nikar več ne prime v roke kakega časopisa, zakaj niti vremenskega poročila ne bo doumel.

V bodoče moramo biti silno previdni, da ne pride na dan še ona mrvica skrivnosti, ki je še ostala nam. Ne prestando nam namreč silijo pod pero fraze, kot je »razredni boj«. Če bo vkljub ostrim očem vrste naših korektorjev nekoč vendar le ušla taka fraza, tedaj bodo tudi naše tajne vezi s

Stalinom (ki poleg Mussolinija in Hitlerja še največ dotira za vzdrževanje našega lista), razkrinkane. To bi rodilo nepregledne posledice. Zakaj neverjetno čudovito je zakulisje mednarodne politike. Kdo bi slutil, da si Hitler, Mussolini in Stalin podajajo preko »Akad. Glasu« roke. Nehajte — ljudje božji — ne iščite tu naprej! Ali se zavedate, kam boste pahnili človeštvo, ako mu poveste vso zakulisno resnico?

France Terseglav:

Parturunt montes...

Ostali cilji, ki si jih je zastavilo društvo, so še: borba imperijalistični vojni, socialno skrbstvo in skrb za duhovno ter telesno vzgojo svojih članov. — Tudi kar zadeva vojno nevarnost, ima danes Anglija v svetu neko izjemno stališče. Dočim namreč za večino velikih držav pomeni danes vojska nekaj zasilen izhod iz gospodarske krize, znači obratno za Anglijo, ker poseduje ogromne kolonije, proti katerim se baš obrača Angležem sovražen imperijalizem, danes vojna edinole velikansko izgubo in škodo, a nikake koristi. Zato ni čuda, da je v Angliji posebno močno razvito gibanje za mir. Vendar pa se mi zdi neverjetno naivno mnenje, da bomo delali svetovni mir z ustanavljanjem Imk in Ifk, ko vendar vemo, da izvirajo imperijalistične vojne iz gospodarskega sistema, ker išče kapital radi uspešne konkurence vedno novih trgov in cenjenih sirovin. Kdor hoče tedaj preprečiti vojno, mora preje odstraniti njene prave vzroke, ne pa namišljenih, ki so po mnenju Imkarjev: pomanjkanje krščanske ljubezni in premajhno medsebojno poznanje med narodi (Imka si je namreč nadela nalogo, da skuša, v namenu preprečiti vojno, pospeševati na svojih lepih taborenjih medsebojno zblizanje narodov. O blažena naivnost!)

Socialno vprašanje, je dejal g. Sitters, bomo reševali s pomočjo izletov, shodov in predavanj (sic!). No, ta ideja se bo morda obnesla na Angleškem, pri nas, bi dejal, bo padla na kamenita tla. Gospod predstavnik iz Beograda pa nam je v osvetlitev socialne aktivnosti članov Imke povedal sledečo ganljivo zgodbo: O božiču so prišli k njemu dijaki z vprašanjem, kako naj praktično v življenju manifestirajo načela svoje organizacije. Gospod je bil — kot je dejal sam — sprva nekoliko v zadregi (pač žalostno priznanje), potem pa je svetoval dijakom, naj gredo obdarovat nekega upokojenega nogometaša, ki je postal nezmožen opravljati še nadalje svoj vzvišeni poklic in je, ležeč v beograjski bolnici, sanjal o minuli slavi. Nogometaš je bil obiska in pomaranč, ki so mu jih prinesli, tako vesel, da se je v hipu razjokal. Vse prav, gospodje, a to delo vrše pri nas z odličnim uspehom že Vincencijeve konference in ni treba radi tega ustanavljati novega akademskega društva. Sicer pa ve danes že vsak čevljarski vajenec, da se na tak način ne rešuje socialnega vprašanja. To prepuštimo starim gospem, ki ne morejo na drug način izražati svojih latentnih ljubezenskih in sentimentalnih čuvstev.

Tudi radi duhovne vzgoje nam ni potreba novega društva. Saj se akademiki v že sedaj obstoječih, razen par častnih izjem, prav marljivo vadijo v tekmovalstvu, kdo bo drugega prekosil v duševni borbi. Sicer pa nam je bilo itak odsvetovano razmišljanje in čemu tedaj društvo, kjer ne bomo smeli misliti z lastno glavo, ampak slediti modrosti starih. Kot edin, vsaj nekoliko realen cilj ostane društvu edino le še telesna vzgoja in v tem slučaju bi imeli v

DANAŠNJI ŠTEVILKI SMO PRILOŽILI POLOŽNICE, KI NAJ SE JIH POSLUŽIJO CENJENI NAROČNIKI ZA PLAČILO NAROČNINE. KDOR JE S PLAČILOM NAROČNINE V REDU, PA JE KLJUB TEMU DOBIL POLOŽNICO, NAJ JO SHRANI ZA PRIHODNJIČ ALI PA DA PRIJATELJEM, DA SE NAROČI.

Imki nekaj skavtizem ali če hočete Ferijalni Savez. Zato pa bo tudi štela med svojimi člani edino le take, ki bi radi poceni potovali po svetu ali pa se priučili kakega tujega jezika. Kdo bi jim to zameril. No, vendar smo tudi proti Ferijalnim Savezom, če jih ustanavlja Anglež, zelo nezaupljivi, ker učili so nas, da Anglež povsod gleda le na svojo korist.

Z drugimi malenkostmi se mi ne zdi vredno pečati, n. pr. kako je v skladu z načeli Imke, ki se bori za obstoj avtoritet, da je posodila kitajskim privatnikom, ki so se vendarle uprli postavki, od boga dani oblasti, nekaj svojih mož, ki naj bi jim pomagali pri urejevanju nove države. To nelogičnost smo čuli od g. beograjskega predstavnika, in sicer je hotel na tem primeru celo povzdigniti v naših očeh moralno vrednost organizacije.

Vem, da je precejšen del akademske mladine istih misli kakor jaz in zato sem povedal to v opozorilo gospodom ustanovnikom, ki naj še enkrat nekoliko premislijo, predno prično z ustanavljanjem te organizacije na naši univerzi. Kdor pa bi kljub temu silil z glavo skozi zid, za tega nimam drugih besedi, kakor: Koga bogovi sovražijo, ga udarijo s slepoto. Govoril sem.

Statistika pravno-zgodovinskih državnih izpitov v l. 1933 - 1933

Število kandidatov, ki se javljajo k pravnozgodovinskemu državnemu izpitu, raste od leta do leta. V letu 1932 se jih je prijavilo 121, v letu 1933 že 135, a v tekočem letu je število za februarjski termin prijavljenih poskočilo na 144, dva termina pa še prideta (junij, oktober 1934).

Od kandidatov, ki so delali navedeni izpit, je dobilo leta 1932 kalkil

dobro z odliko	14 (ali 11.57 %)
dobro	27 (ali 22.32 %)
zadostno	46 (ali 38.01 %)
nezadostno	34 (ali 28.00 %)
Skupaj 121	

dobro z odliko	12 (ali 8.89 %)
dobro	28 (ali 20.75 %)
zadostno	50 (ali 37.03 %)
nezadostno	45 (ali 33.33 %)
Skupaj 135	

Če se presoja nivo uspehov po tem, koliko kandidatov je obavilo izpit z dobrim uspehom (bilo z odliko, bilo brez odlike), se pride do zaključka, da je bilo leta 1933 za 4% slabejše. Z vsemi štirimi odlikami sta napravila pravnozgodovinski državni izpit v letu 1932 dva slušatelja (Jarc, Kregar), v letu 1933 pa dve slušateljici (Hočvar, Capuder).

Da je bila v letu 1933 cela tretjina kandidatov reprobirana, je znak, da se oglašajo mnogi kandidatje »na dobro srečo«, čeprav niso niti poslušali predavanj, niti temeljito predelali snovi po knjigah in skriptah.

Nekaj števil iz prejšnjih let

Ker smo čuli z več strani željo, da bi objavili kakšne zanimive statistične podatke o slušateljstvu ljubljanske univerze, objavljamo danes nekaj števil iz študijskih let 1929/30 in 1930/31.

V zimskem semestru 1929/30 je bilo vpisanih vsega skupaj 1450 slušateljev, od katerih je bilo 1409 rednih (1249 moških, 160 žensk) in 41 izrednih. Po fakultetah so se porazdelili takole (prva številka pomeni skupno število, druga moške, tretja ženske, četrta izredne):

filozofska 361 (248, 113, 24);
juridična 369 (340, 29, 5);
medicinska 94 (80, 14, —);
tehniška 522 (505, 17, 9);
teološka 104 (104, —, 3).

V letni semester 1930/31 se je vpisalo 1326 slušateljev, od teh 1310 rednih (1156 moških, 154 žensk) in 16 izrednih (9 moških, 7 žensk). Po fakultetah je bila slika sledeča:

filozofska 325 (220, 105, 10);
juridična 353 (321, 32, 2);
medicinska 75 (64, 11, —);
tehniška 468 (455, 13, 2);
teološka 105 (105, —, 2).

V zimski semester 1930/31 se je vpisalo 1674 slušateljev, in sicer 1632 rednih (1417 moških, 215 žensk) in 42 izrednih (25 moških, 17 žensk).

Filozofska 434 (267, 168, 22);
juridična 411 (377, 34, 1);
medicinska 102 (86, 16, —);
tehniška 584 (569, 15, 10);
teološka 143 (134, —, 9).

V letnem semestru 1930/31 je bilo vpisanih 1549 slušateljev, od teh 1528 rednih

(1330 moških, 198 žensk) in 21 izrednih (17 moških, 4 ženske).

Filozofska 394 (250, 144, 8);
juridična 398 (368, 30, —);
medicinska 78 (64, 14, —);
tehniška 542 (528, 14, 5);
teološka 129 (129, —, 8).

Morda utegne koga zanimati statistika, ki poroča, odkod so bili doma slušatelji. — Prva številka pomeni slušatelje, rodno iz Slovenije, druga iz ostale Jugoslavije, tretja pa iz inozemstva.

Zim. sem. 1929/30: 1215, 137, 98.
Let. sem. 1929/30: 1134, 114, 78.
Zim. sem. 1930/31: 1050, 172, 452!
Let. sem. 1930/31: 1311, 157, 81.

Vsekakor pa je zanimiva statistika, ki kaže starost slušateljev: v zimskem semestru 1929/30 je bilo slušateljev, starih do 20 let 315, od 20 do 25 920, od 25 do 30 142, od 30—35 54 in nad 35 let 19. V letnem semestru istega leta pa 229, 861, 159, 44, 33. V zimskem semestru 1930/31: 168, 1096, 295, 78, 37 in v letnem semestru 1930/31: 132, 1038, 268, 72, 39.

Prihodnjic objavimo številke iz naslednjih študijskih let.

»DOM AKADEMKINJ.«

Že v zadnji številki »Akad. Gl.« smo poročali, da je pripravljalni odbor za »Dom akademkinj« poslal statistične pole študentkam, seveda žal samo onim, ki so bile še v Ljubljani. Ker pa so nas prehiteli semestralne počitnice in je bilo nemogoče oddati te pole vsem kolegicam pravočasno, zato vas prosimo, ako je mogoče, da spo-

roči vsaka, ki ne pride na univerzo — po dopisnici na naslov: Pripravljalni odbor za »Dom akademkinj«, Univerza, ali reflektira na stanovanje v bodočem domu ali ne, da bomo vsaj v enem tednu dobili točno statistiko. Le tako nam bo omogočeno, da čim prej dobimo natančne podatke, na podlagi katerih lahko temeljiteje delamo dalje.

Iz uredništva

E. M., stud. phil. Imaš sorodnico, ki se v zimski semester ni mogla vpisati; rada bi se pa vpisala v letni semester, in sicer na matematično skupino. Ker so pa na matematiki kolegiji urejeni tako, da se začne predavati za novince v zimskem semestru, bi se rada vpisala v letnem semestru na kakšno drugo stroko filozofije, jeseni pa na matematiko. Vprašuješ, če bodo priznali ta »nematematični« semester. — Ni verjetno, da bi šteli ta semester, ker študij matematike zahteva popolno kontinuiteto predavanj in je skoraj nemogoče nadoknaditi izgubo enega semestra.

Na XIX. rednem obnem zboru Akad. kluba kemikov 5. II. 1934 je bil izvoljen sledeči odbor: častni predsednik prof. dr. Marius Rebek; predsednik Makarovič Boris; podpredsednik Petrič Alfred; I. tajnik Mozetič Albin; II. tajnik Kavčič Rajko; I. blagajnik Nagy Viktor; II. blagajnik Sernee Tatjana; knjižničar Richter Jože. — Delegati v Z. S.K. T. F.: Žorga Marcel, Modic Leon, Strojini France, Kidrič Boris, Mozetič Albin, Marinko Janez. — Revizorji: doc. dr. ing. Guzelj Ladislav, doc. dr. ing. Klemen Rihard, Modic Roman. — Razsodišče: Povođen Vili, Nerima Albin, Strojini France.

Dr. A. Šerko:

Električna smrt

Električna smrt.

Kar se tiče motoričnih pojavov, ki nastopijo pod vplivom visoko napetih električnih tokov, je reči, da je odvisno to od načina kontakta. Ako prime človek z roko predmet, v katerem kroži električni tok, dobi navadno trenutno silne krče v celi muskulaturi telesa, ki ga spravijo navadno v še ožji kontakt z dotičnim predmetom. — Vsakdo od vas ve iz lastne izkušnje, da se elektrode vsled krčev v roki ne more kar tako tebi nič meni nič izpustiti.

Ako pa se pride v kontakt z obrazom ali pa z nogo ali s kakim drugim delom telesa, izvzema slučaj, da človeka električna žica ovije, vrže človeka električni tok z vso silo na stran, ne da bi se pojavili krči v muskulaturi.

Zelo intenzivne krče so opazovali skoraj pri vseh električno justiciranih zločincih.

Navadno se zgrudi od električnega toka zadet individuum hipoma nezavesten na tla in ne kaže nikakih znakov življenja. Zlasti se ustavi hipoma dihanje. Tudi to še ni znak definitivne smrti. Neredko se pojavi dihanje po prekinu toka znova, preden nastopi smrt. Tako je delinkvent James Slokum, ko so prekinili po 37 sek. tok, začel zopet globoko dihati in je šele po preteku nekaj minut umrl. Neki drugi na smrt obsojeni zločinec je po prekinu 1 min. in 7 sek. trajajočega toka, zopet začel dihati in so morali znova skleniti tok, da je umrl. Morilec Taylor je dihal po prekinitvi toka še popolnoma normalno.

Iz teh izkušenj sledi, da smrt v mnogih

slučajih ni povzročena po sistiranju dihanja, marveč po drugih momentih. V prvi vrsti je misliti tu na delovanje srca.

Pri večini ponesrečencev in justicirancev preneha v momentu sklepa taka akcija srca. Pa tudi to ni vzrok smrti. Dokazani so slučajji, ko je začelo srce po prekinu toka zopet utripati in da je šele na to nastopila smrt.

Dr. Stadler je pri neki od bliska zadeti ženski konstatiral, da je utripalo srce še $\frac{3}{4}$ ure, preden je nastopila smrt. Ves ta čas je bilo dihanje popolnoma ustavljeno. Isto so opazovali pri nekaterih električnih justifikacijah. Ponovno omenjeni Taylor je imel po prekinu toka 120 pulzov v minuti. James Slokumu je utripalo srce še po 37 sek. trajajočem toku. Pri zločincu Smilerju so pa morali četrtič za 19 sek. skleniti tok, ker mu je po treh kontaktih (vsak kontakt po 10 sek.) srce še povsem normalno utripalo.

Iz tega sledi, da paraliza srca ni vedno vzrok električne smrti. Za to govori tudi dejstvo, da niso kazali ponesrečenci, ki so prišli zopet k življenju, nikakih znakov s strani srca, dasi so bili v času nezgode brez zavesti in brez pulza.

Smrt vsled elektr. toka nastopi v mnogih slučajih momentano, istočasno s kontaktom. Človek se zgrudi nezavesten brez vsakega znaka življenja. Smrt je nastopila momentano.

Neredko pa smrt ne nastopi tako hitro. Omenil sem že slučaje ponesrečencev, ki so, preden so umrli, klicali na pomoč. Ravno tako se je pri električni justifikaciji ponovno zgodilo, da so morali delinkvente spraviti po večkrat v kontakt, preden je bil dosežen uspeh.

Po drugi strani pa je poudariti, da sistiranje tudi vseh življenjskih pojavov še ne

pomeni smrti. Arsonval je publiciral slučaj nekega delavca, ki je bil 5 minut v kontaktu z električnim tokom 5000 V napetosti, ki je ležal na to 40 minut kakor mrtev, ki so ga pa v kljub temu zopet zbudili v življenje.

Tudi poskusi na živalih pokazali, da ne nastopi smrt vedno hipno v momentu kontakta.

Psi, kunci, posebno pa miši, zgube sicer takoj zavest in nehajo dihati, srce jim pa bije še nekaj časa, preden poginejo.

Konji, golobi in ribe ne izgube takoj zavesti, dihaajo tudi nekaj časa naprej preden poginejo.

Pri nekaterih živalih se ustavi prej delovanje srca, pri drugih prej dihanje.

Navadno poginejo živali takoj ali pa najdalje v 10 minutah. Pa tudi ako so prestale električni insult, poginejo neredko v naslednjih dneh.

Pri sekciji vsled električnega toka umrlih ljudi se najdejo skoraj vedno poškodbe centralnega živčevja v obliki majhnih krvavitev, kapilarnih ruptur itd.

*

Ako povzamemo vse skupaj, moramo reči:

Vzrok električne smrti moramo v pretežni večini iskati v centralnem živčevju, bodisi, da učinkuje električni tok kot ogrožen šok, pod vplivom katerega ustavijo življenjska centra v možganskem deblu svojo funkcijo in s tem seveda tudi odgovarjajoči organi. Navadno se to zgodi momentano.

Kjer pa nastopi smrt polagoma, so vzrok temu krvavitve v možganski substanci, ki potrebujejo določen čas, preden pride do sistiranja funkcije živčnih center.

Kakor vsaka smrt koncem koncev je tudi električna živčna.

...tako gledam z velikim strahom na začetek meseca...

Zanimivo je, da je gosp. S. skušal vplivati tudi na Cankarjevo literarno ustvarjanje. Izrazil mu je namreč željo, naj bi napisal socialno tragedijo iz obubožanih krajev Dolenjske, kakor pravi Cankar sam v zadnji objavljeno pismo. Vendar ta vpliv ni prišel menda nikjer do izraza.

Zadnje pismo Cankarjevo g. S.-cu iz l. 1900. je datirano s 25. septembrom. Po vsebini je le malo zanimivo, vendar pa moremo na podlagi njega sklepati, da sta si Cankar in S. še naprej izmenjavala pisma. Ker pa je naslednje ohranjeno pismo šele od 30. marca 1904., je zelo verjetno, da se jih je nekaj iz dobe 1900.—1904. izgubilo.

Poleg vse svoje literarne marljivosti in vse svoje globoke duhovitosti, ki jo je tako čudovito lepo oblikoval v besedo, je moral Cankar živeti slabo — njega nevredno življenje. Če je obiskal gledališče, že ni vedel, kako se izmotati iz nastalih gmotnih neprilic.

Pisal je v tujini in vendar je vsaka njegova misel posvečena domovini. Ljubil jo je, kakor malokateri njen sin in vendar ga ona ni razumela. Pač grenke besede je moral zapisati o njej »...one ki te ljubijo...«.

Vkljub temu, da je delal, »kakor ne dela najbrž noben slovenski pisatelj...«, se je vsa ta leta zaman trudil, »da bi izhajal samo z delom«. Ta tožba gre skozi vsa njegova pisma.

Dunaj, 30. marca 1904.

Blagorodni gosp. doktor!

V upanju, da ste dobili moje pismo od prejšnjega tedna, Vas spominjam na svojo vljudo prošnjo, — ker me je obšla bojazn, da bi mi jo utegnili odbiti. Nisem v stanju, da bi dovršil o pravem času neko začeto delo in tako gledam z velikim strahom na začetek meseca in praznike.

Prosim Vas, oprostite mi ter sprejmite izraz mojega odličnega spoštovanja

Ivan Cankar.

Na Dunaju, 2. apr. 1904.

Hvala lepa! Ne bi Vam bil pisal, da nisem bil v tako nečuvni zadregi. Vaš nauk o službi sem že davno sam spoznal. Ne bi moral dobiti in to kmalu!

Z najodličnejšim spoštovanjem

udani Vam

Ivan Cankar.

Med pismi smo našli tudi dva brez datuma. Postanek enega, ki ga zaradi malovažne vsebine ne bomo objavili, bi se dal morda približno določiti iz stavka: »jaz pišem sicer v vsi naglici neko stvar za 'život' ali predno jo honorirajo, bo preteklo časa...«. Drugo, mnogo zanimivejše, ker se v njem spomni Ketteja in Aškerc, bomo objavili drugič.

Pč.

Vse naročnike zamudnike opozarjamo, da takoj plačajo zaostalo naročnino!

Ivo Pirkovič:

Iz znanstvenega odseka AKE

Ob zaključku semestra se zaključuje tudi ciklus debatnih večerov AKE. Ne bo odveč ob tej priliki nekaj besed o življenju in statistiki »Znanstvenega odseka AKE«, ki prireja omenjene večere.

Naši debatni večeri so postali tako rekoč tradicionalni. Saj so prekoračili častljivo tekočo številko 100 že koncem lanskega šolskega leta. V tej nepregledni vrsti večerov so predavali vedno strokovnjaki, po večini gg. profesorji in docenti naše univerze o najaktualnejših problemih moderne praktične in teoretične znanosti. Namen teh večerov je ne le dopolnjevati izobrazbo bodočemu elektroinženjerju, ampak nuditi vpogled v aktualna vprašanja tudi širšemu, laičnemu krogu kolegov z ostalih oddelkov tehnike in drugih fakultet. Saj prinaša razvoj znanosti vedno več vezi med zgodovinsko prvotno popolnoma avtonomna in med seboj neodvisno se razvijajoča svoja področja. Danes ne more ostati nobena panoga znanosti izolirana, brez vedno tesnejših vezi s sorodnimi znanstvenimi vejami.

V zimskem semestru je bilo osem predavanj, od teh dvojice za ožji krog elektrotehnikov. Povprečna udeležba se je v primeri s prejšnjim letom dvignila od 21 na 51. V

Tovariši, zahtevajte po vseh kavarnah in javnih lokalih »AKADEMSKI GLAS«

tej številki vidimo afirmiran *raison d'être* debatnih večerov AKE. Zato smo hvaležni univ. upravi, ki je omogočila — ko so se pred kratkim pojavile nepredvidene ovire — debatne večere tudi v bodoče.

Zelo zanimive so številke o udeležbi pri posameznih predavanjih. Zakaj na podlagi njih si moremo ustvariti dokaj zanimivo sliko o tem, kaj današnjega akademika interesira. Ugotoviti moremo, da daleko prevladuje interes za čiste teoretične probleme modernega pojmovanja fenomenalnega sveta.

V svojem bodočem programu se hočemo ozirati na omenjena dejstva. Upoštevati hočemo v tem oziru mnenja kolegov, da bo interes za debatne večere še živahnejši.

Notice

Pravnozgodovinski državni izpiti so v polnem teku. Do sedaj so napravili sledeči tovariši: Žebot, Grosman, Bradač, Tomšič, Skaberne, Fettich, Bizjak, Merhar, Tušek, Hočevar, Konvalinka, Uršič, Javšek, Derhovšek, Prezelj, Ogrizek, Zore, Verbič, Picek, Novak, Pustišek.

Pridobivajte »Akademskemu glasu«, novih naročnikov!

Veletrgovina s papirjem

M. Tičar
Ljubljana

Selenburgova ulica št. 1
Sv. Petra cesta št. 26

se priporoča

gg. akademikom za nakup vseh pisarniških in tehničnih potrebščin.

Specialna zaloga polnilnih peres.

Mali oglasi:

Tovariši, poslužujte se malih oglasov v »Akademskem glasu«. — Za male oglase socialnega značaja (instrukcije, službe, prodaja, nakup, izposojanje knjig in drugih učil, sobe) plačajo tov. akademiki le stroške natisa — 25 par beseda — najmanjši znesek 3 Din — Za vse ostale beseda 50 par — najmanjši znesek 5 Din. — Za šifro in slov se ne plača ničesar. — Pri večkratnem oglaševanju popust. — Na pismena vprašanja tovarišev odgovarjamo pismeno s pismom pri vrnitvi univerze. — Če želi odgovor po pošti naj priloži znamko za odgovor. — Mali oglasi se plačujejo ob naročilu, lahko tudi v znakah. — Naročila vrzite v naš nabiralnik v avli Univerze.

TEHNIKI! — SKRIPTA. Pri knjižničarju »Zveze strokov. klubov tehn. fakultete« dobite ob uradnih urah knjižnice (ponedeljek, sredo, petek ob 1/2 12. do 1/4 1. ure) naslednja skripta: Dr. Samec: Tehnična kemija Din 60.—, Dr. ing. Král: Tehnična mehanika I, Nauk o trdnosti, Din 60.—, Ing. Žnideršič: Vodne zgradbe, Din 50.—, Dr. Sirk: Eksperimentalna fizika, Din 50.—, Ing. Strojnik: Strojni elementi, Din 230.—.

Ure, zlatino in srebrnino. IVAN PAKIŽ, Ljubljana. Pred škofijo 15.

FOTO APARAT, znamke Voigtlander, še popolnoma nov, prodam. — Naslov v upravi.

GOSPODIČNAM AKADEMIKINJAM in GOSPODOM AKADEMIKOM se priporoča dobra domača hrana — cena Din 12.— dnevno. Gostilna pri »Kos«, Ljubljana, Krojaška ul. 6.

Naročajte in širite »Akademski glas«!